

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W BIELSKU PODLASKIM

INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU BIELSKIEGO ZA ROK 2013

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Bielsku Podlaskim
Magdalena Leszczyńska

Bielsk Podlaski

Marzec 2014

SPIS TREŚCI

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BIELSKIEGO.....	str.1
II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHORÓB ZAKAŻNYCH W 2013 ROKU NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO	str.2
III. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH W 2013 ROKU.....	str.9
IV. OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO.....	str.11
V. OCENA SANITARNA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ZA 2013 ROK.....	str.12
VI. OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA 2013 ROK.....	str.19
VII. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY PRACY ZA 2013 ROK.....	str.22
VIII. OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH POWIATU BIELSKIEGO ZA 2013 ROK.....	str.23
IX. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROMOCJI ZDROWIA CELEM ZMNIEJSZENIA SKUTKÓW ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW POWIATU BIELSKIEGO ZA 2013 ROK.....	str.28
X. WNIOSKI.....	str.34

II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHORÓB ZAKAŻNYCH W 2013 ROKU NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w roku 2013 była stabilna. Nie rejestrowano chorób wysoce zakaźnych takich jak: cholera, błonica, dur brzuszny, dury rzekome. Dane epidemiologiczne dotyczące chorób zakaźnych w powiecie bielskim w 2013 roku przedstawiono w formie tabelarycznej w załączniku nr 1.

Duży problem epidemiczny naszego powiatu, w dalszym ciągu, stanowią choroby odkleszczowe - **borelioza i wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze**. Powiat bielski jest terenem endemicznym dla tych chorób. Zachorowania są związane z istnieniem w biocenozie na naszym terenie ognisk przyrodniczych, w których krążą patogeny wywołujące wyżej wspomniane choroby. W stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano wprawdzie spadek zachorowań na **boreliozę**, ale współczynnik zapadalności w powiecie bielskim jest wciąż najwyższy w województwie podlaskim i wynosi **210,3 na 100 tys. mieszkańców**, przy współczynniku w województwie podlaskim wynoszącym **99,8**.

Jednostka chorobowa	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
Borelioza	98	162,6	72	119,5	102	172,0	136	229,3	83	140,9	135	230,9	117	201,4	123	211,9
KZM	16	26,5	9	14,9	4	6,7	17	28,7	8	13,6	6	10,3	6	10,3	1	1,7

Zachorowalność na **kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)** utrzymuje się od 3 lat na zbliżonym poziomie, z tendencją spadkową. W roku 2013 zarejestrowano tylko jeden przypadek tego schorzenia.

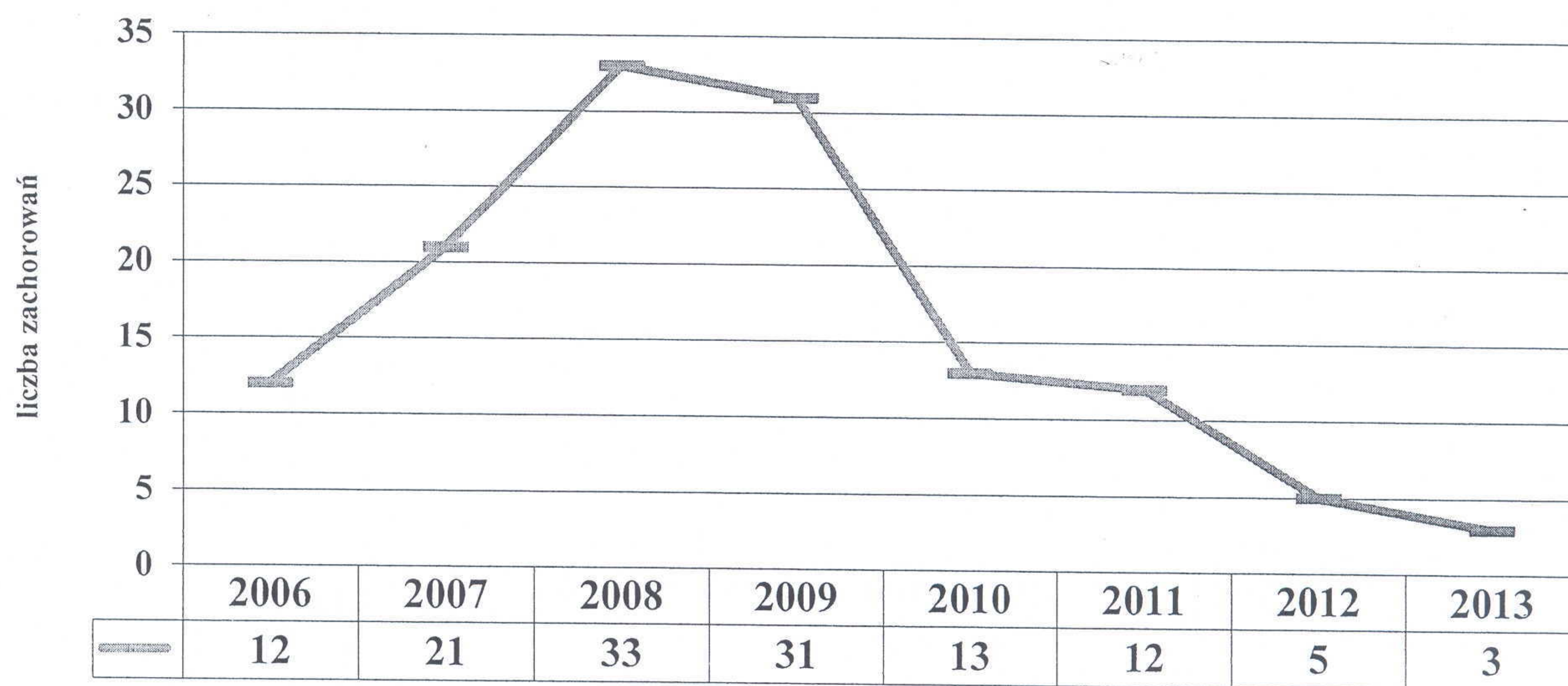
W przypadku **chorób zakaźnych wieku dziecięcego** obserwowana jest cykliczna, występująca co kilka lat zmienność zachorowań.

Od roku 2010 obserwuje się systematyczny spadek zachorowań na krztusiec.

Jednostka chorobowa	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
krztusiec	12	19,9	21	34,8	33	55,6	31	52,3	13	22,2	12	20,5	5	8,6	3	5,2

W 2008 r. zarejestrowano 33 przypadki krztuśca, co daje współczynnik zapadalności **55,6** na 100 tys. mieszkańców. W roku 2009 zapadalność utrzymała się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego – 31 zachorowań ze współczynnikiem zapadalności 52,3. Zapadalność w woj. podlaskim wyniosła wówczas 38,1, a więc była wyraźnie niższa, niż w powiecie bielskim. W kolejnych latach zaobserwowano systematyczny spadek zachorowalności w powiecie bielskim do 3 przypadków w roku 2013, co dało współczynnik zapadalności wyraźnie niższy niż w województwie podlaskim (Bielsk Podlaski – 5,1, województwo podlaskie -19,0 zachorowań na 100 tysięcy mieszkańców).

Zachorowania na krztusiec w latach 2006 -2013.

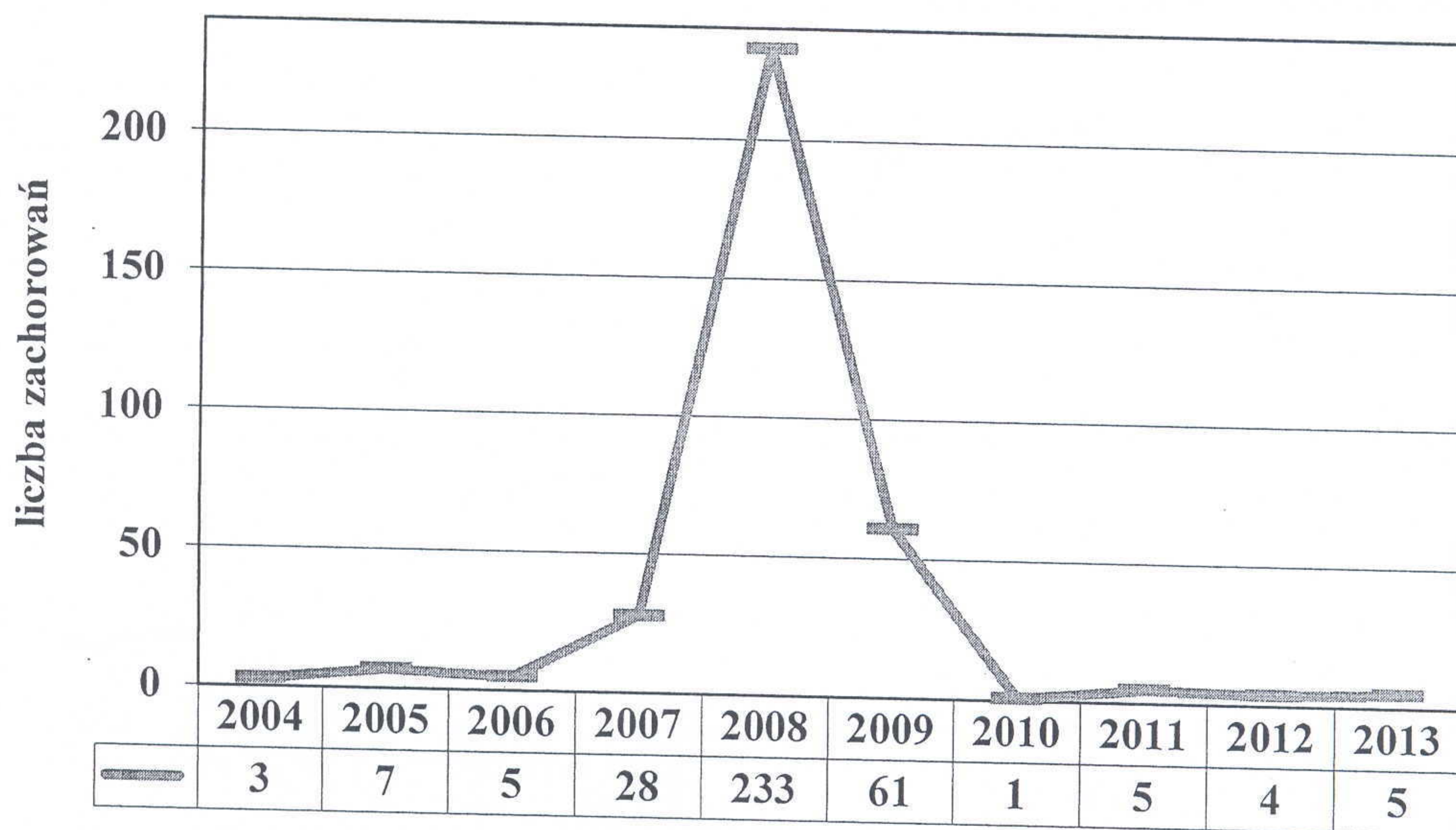
Zachorowalność na różyczkę utrzymuje się na podobnym poziomie. Rokiem epidemicznym dla powiatu bielskiego był rok 2008, w którym zarejestrowano 233 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 392,9. Kolejne lata przyniosły dość gwałtowny spadek zachorowań. W roku 2011 zarejestrowano tylko 5 zachorowań na różyczkę, co dało współczynnik 8,6

(współczynnik zapadalności w województwie podlaskim 7,6 na 100 tys.), a w roku 2012 już tylko 4 zachorowania (współczynnik 6,9 na 100 tys., przy współczynniku wojewódzkim 6,2 na 100 tys.). W roku sprawozdawczym zarejestrowano 5 przypadków, co dało współczynnik zapadalności 8,6 zach. na 100 tys. mieszkańców przy współczynniku wojewódzkim 52,3.

Spadek zachorowań, to nie tylko odzwierciedlenie właściwości epidemicznych choroby, ale też skutek działań profilaktycznych. Populacja osób uodpornionych przeciwko różyczce systematycznie rośnie, ponieważ szczepieniami w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych obejmowane są kolejne grupy dzieci i młodzieży.

Jednostka chorobowa	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
różyczka	5	8,3	28	46,5	233	392,9	61	102,9	1	1,7	5	8,6	4	6,9	5	8,6

Zachorowania na różyczkę w powiecie bielskim w latach 2004-2013.

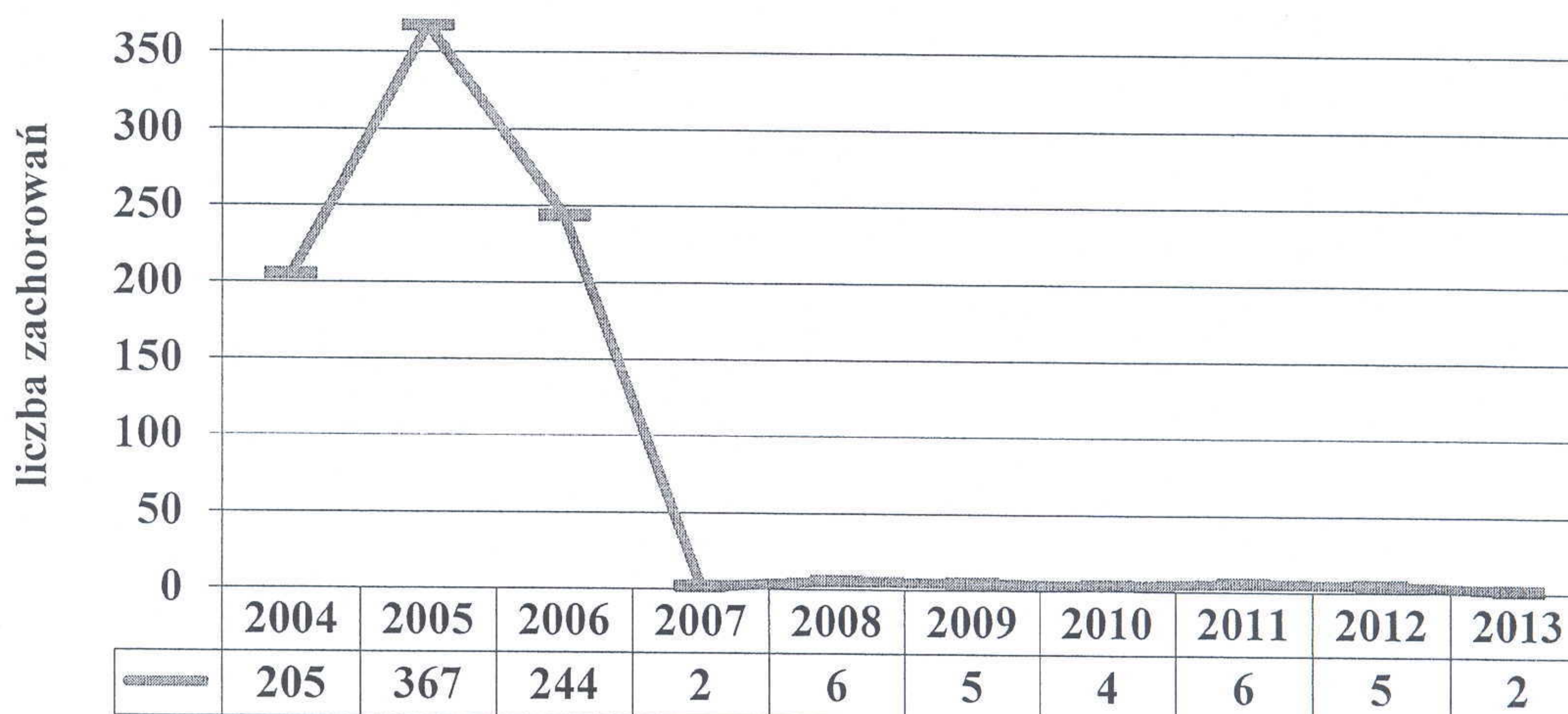

Jak obrazuje poniższa tabela, w powiecie bielskim sytuacja epidemiczna **świnki** jest korzystna. Od 2007 roku rejestruje się od 2 do 6 zachorowań rocznie. W roku sprawozdawczym zarejestrowano tylko 2 przypadki tej choroby, co dało współczynnik 3,4 przy wojewódzkim 5,6. Stan uodpornienia na świnkę wzrasta systematycznie, podobnie jak w przypadku różyczki, ponieważ szczepieniami objęta jest cała populacja dzieci. U dzieci i młodzieży do 19 roku życia

sukcesywnie uzupełnia się szczepienia przeciwko tym chorobom do dwóch dawek, co daje wysoką odporność na zachorowania. Należy zaznaczyć, iż rejestrowane przypadki zachorowań wystąpiły u dzieci nieszczepionych.

Jednostka chorobowa	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
świnka	244	404,8	2	3,3	6	10,1	5	8,4	4	6,8	6	10,3	3	5,2	2	3,4

Zachorowania na świnkę w powiecie bielskim w latach 2004-2013.

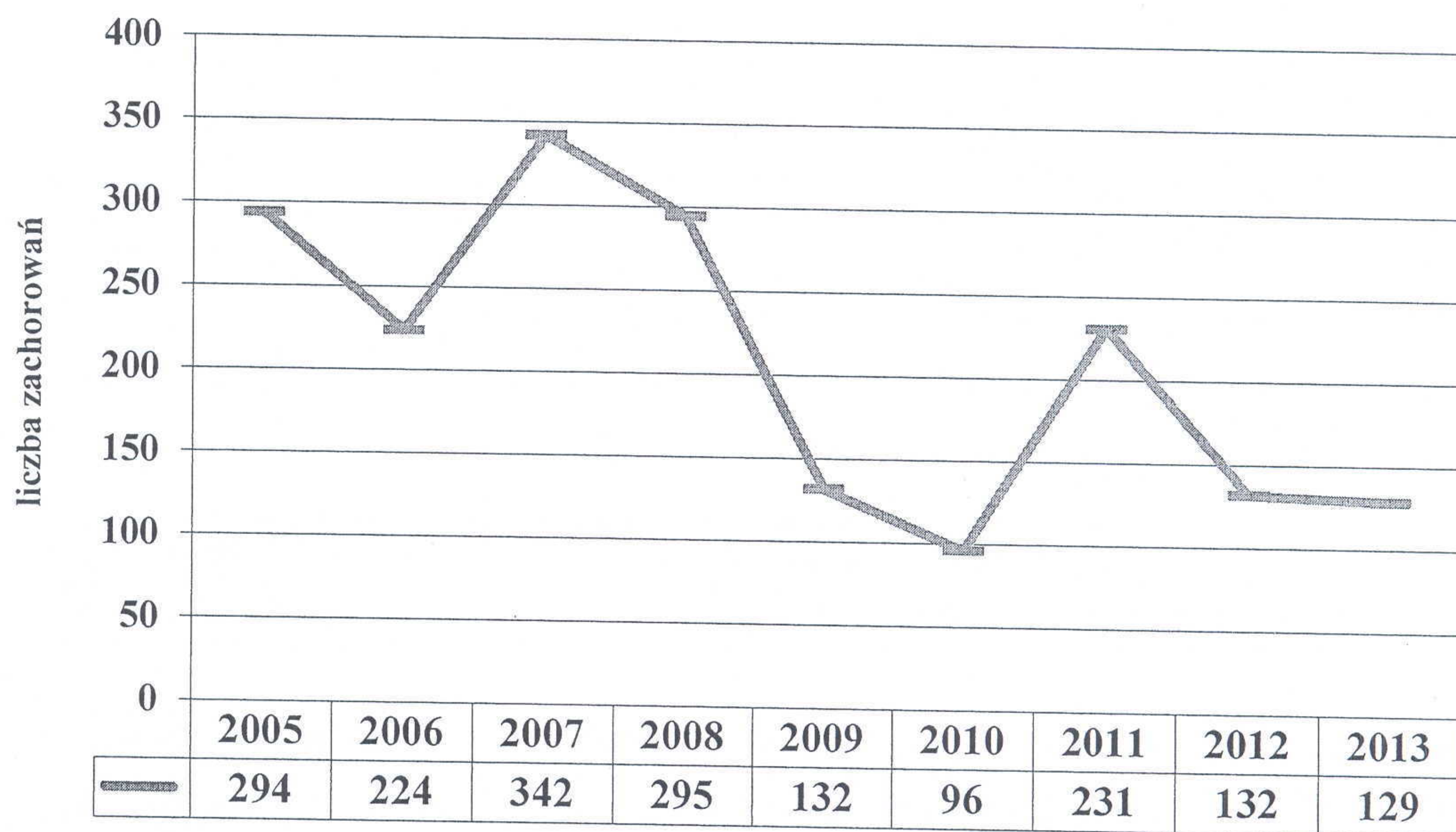
W przypadku **ospy wietrznej**, po odnotowanym w roku 2011 znaczącym wzroście zachorowań, aktualnie obserwuje się spadek rejestracji. Współczynnik zapadalności jest wyraźnie niższy niż ogólnowojeowski (Bielsk Podlaski – 220,5, województwo podlaskie - 306,9 zachorowań na 100 tys).

Należy stwierdzić, że mimo obserwowanego spadku zachorowań jest stosunkowo dużo. Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są wprowadzane jedynie w grupach ryzyka zdrowotnego, oraz ze wskazań społecznych – u dzieci poniżej 3 roku życia uczęszczających do placówek opiekuńczych. Pozostała, zdecydowanie większa część dzieci, choruje.

Prowadząc wieloletnie obserwacje chorób wieku dziecięcego, szerzących się epidemicznie widać, jak zmienia się zachorowalność na poszczególne choroby po wprowadzeniu masowych szczepień ochronnych.

Jednostka chorobowa	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.		
ospa wietrzna	121	200,8	342	567,4	295	497,5	132	279,5	96	161,2	231	395,1	131	225	129	220,5

Zachorowania na ospę wietrzną w powiecie bielskim w latach 2005-2013.

Sytuacja epidemiologiczna **salmonellozy**, którą przedstawia poniższa tabela, w stosunku do roku poprzedniego uległa znacznemu pogorszeniu.

Jednostka chorobowa	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.		
Salmonella	26	43,1	21	34,8	22	37,1	9	15,2	18	30,8	14	23,9	15	25,8	38	65,5

Współczynnik zapadalności na salmonellozy w woj. podlaskim w 2012 r. wyniósł 33,5 i był wyższy niż w naszym powiecie (25,8). W roku 2013 sytuacja zmieniła się na niekorzyść naszego powiatu. Współczynnik zapadalności wzrósł do 65,5, przy współczynniku wojewódzkim wynoszącym 25,1 zachorowań na 100 tys. mieszkańców. Zgłoszone do PSSE w Bielsku Podlaskim przypadki zatruc stanowiły przede wszystkim pojedyncze zachorowania w ogniskach domowych. Zarejestrowano również jedno zatrucie zbiorowe, do którego doszło podczas przyjęcia weselnego odbywającego się w lokalu gastronomicznym. Obserwuje się stosunkowo dużo zachorowań wśród dzieci.

W 2013r. zarejestrowano 1 przypadek ostrego zapalenia wątroby typu B, co dało współczynnik zapadalności 1,7 na 100 tys. mieszkańców (w województwie zarejestrowano łącznie 5 przypadków z współczynnikiem 0,4). Zarejestrowano również 2 przypadki WZW typ C, wg definicji 2005r. – współczynnik zapadalności 3,4, w województwie współczynnik 4,8 zachorowań na 100tys. mieszkańców).

Zarejestrowano 5 nowych bezobjawowych nosicieli HBs+ i 5 bezobjawowych nosicieli HCV . Trudno jest ustalić rzeczywistą liczbę nosicieli HBs+ i HCV+, gdyż nie są prowadzone rutynowe badania w kierunku tego nosicielstwa. Najczęściej wykrywa się je w punkcie krwiodawstwa, podczas oddawania krwi. Możliwości rejestracji są ograniczone, ponieważ Minister Zdrowia w wydanym rozporządzeniu w sprawie rodzaju biologicznych czynników chorobotwórczych podlegających zgłoszeniu, zniósł obowiązek informowania i zgłaszania do organów Inspekcji Sanitarnej nosicieli Hbs i HCV.

Przeciwno WZW typu B istnieje skuteczna szczepionka, którą podaje się wszystkim noworodkom oraz pracownikom ochrony zdrowia zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. Akcje promocyjne przyczyniają się do podnoszenia świadomości zdrowotnej ludzi, przez co dużo osób szczepi się odpłatną szczepionką (w roku 2013 zaszczepiło się 1334 osoby), więc uodpornienie populacji sukcesywnie się zwiększa. Przeciwno WZW typu C brak szczepionki, przez co profilaktyka jest trudniejsza.

Rok 2013 był kolejnym rokiem intensywnego nadzoru nad grypą. W celu monitorowania sytuacji epidemicznej w sezonie grypowym kontynuowane były działania na bazie systemu SENTINEL w oparciu o laboratorium wirusologiczne WSSE w Białymstoku oraz lekarza pierwszego kontaktu z NZOZ MR „Medica” i NZOZ „LEKO”. W 2013 roku zanotowano 3558 schorzeń

grypopodobnych (dla porównania w roku 2011 – 2434 zachorowania, 2012 – 1480 zachorowań).
Grypy sezonowe, potwierdzonej laboratoryjnie, nie rejestrowano.

Sytuacja epidemiologiczna za rok 2013 w powiecie Bielsk Podlaski

Lp	Jednostka chorobowa	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności w powiecie bielskim	Wskaźnik zapadalności w województwie podlaskim
1	Salmonellozy-zatrucia pokarmowe	38	65,5	25,1
2	Salmonelloza –posocznica	1	1,7	0,2
3	Inne bakt.zak.jelitowe E.coli	3	5,2	0,1
4	Inne bakt.zak.jelitowe Clostridium difficile	4	6,9	5,6
5	Inne bakt.zak.jelitowe-inne określone	37	63,7	26,7
6	Inne bakt.zak.jelitowe-nie określone	16	27,6	90,2
7	Inne bakt.zak.jelitowe u dzieci do lat 2	2	19,3	60,21
8	Inne bakt. zatrucia pokarmowe gronkowcowe	7	12,1	0,8
9	Inne bakter. zatrucia pokarm.- inne określone	1	1,7	0,4
10	Inne bakter. zatrucia pokarm nie określone	1	1,7	1,2
11	Lamblioza	2	3,4	36,1
12	Wirus.zakaż. jelit.-wywołane przez rotawirusy	74	127,5	89,0
13	Wirus. zakaż. jelitowe inne określone	5	8,6	13,2
14	Wirus. zakażenia jelitowe nie określone	12	20,7	104,8
15	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	38	366,1	483,3
16	Biegunka i zap.żołąd.jelit ogółem	51	101,6	43,8
17	Biegunki u dzieci do lat 2	56	539,5	83,8
18	Mikobakteriozy	1	1,7	0,3
19	Krztusiec	3	5,2	19,0

20	Płonica	6	10,3	53,5
21	Choroba wywoł. przez Streptoc.pyrogenes ogółem	1	1,7	7,8
22	Choroba wywoł.przez Streptoc.pyrogenes róża	1	1,7	7,8
23	Kiła inne postaci kiły i kiła nieokreślona	1	1,7	0,8
24	Borelioza	123	211,9	99,8
25	Styczność i narażenie na wściekliznę (potrzeba szczepień)	26	44,8	20,01
26	Kleszczowe zapalenie mózgu	1	1,7	9,2
27	Inne wirus. zap. mózgu opryszczkowe	1	1,7	0,2
28	Inne wirus. zapalenie mózgu nie określone	1	1,7	0,5
29	Ospa wietrzna	129	222,2	306,9
30	Różyczka	5	8,6	52,3
31	WZW typ B ostre	1	1,7	0,4
32	WZW typ C wg. Def. 2005r.	2	3,4	4,8
33	Nowo wykryte zakażenia HIV	2	3,4	1,6
34	Świnka	2	3,4	5,6
35	Bakt. zap. opon mózgu i/lub mózgu w innych objętych Mz-56	6	10,3	2,1
36	Bakt.zapalenie opon mózgowych i mózgu inne nie określone	2	3,4	1,8

III. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH W 2013 ROKU

W 2013 roku szczepienia prowadzone były w 18 punktach szczepień należących głównie do podmiotów leczniczych realizujących zadania podstawowej opieki zdrowotnej. Ogółem, pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora w Bielsku Podlaskim znajduje się **10743** kart szczepień (stan na 31.12.2013r.). Kartoteki szczepienne znajdują się u lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, odpowiedzialnych za realizację programu szczepień ochronnych. W ramach

obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych prowadzone jest uodpornianie przeciwko: gruźlicy, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, odrze, śwince, różyczce oraz chorobom wywołanym przez *Haemophilus influenzae* typu b oraz p/ospie wietrznej i p/ *Streptococcus pneumoniae* dzieciom z określonymi wskazaniami zdrowotnymi lub społecznymi.

Wykonawstwo szczepień w poszczególnych rocznikach jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi. Obserwuje się zainteresowanie szczepionkami wysokoskojarzonymi, finansowanymi przez rodziców. Wśród dzieci urodzonych w 2011 roku taką szczepionką zaszczepiono 28,6%, zaś wśród dzieci urodzonych w 2012 - 39,4% podlegającej do uodpornienia populacji (analiza przeprowadzona w kwietniu 2013r.).

Zainteresowanie innymi szczepionkami zalecanymi, finansowanymi przez rodziców nie jest duże, chociaż obserwuje się niewielki wzrost zainteresowania tymi szczepieniami.

Szczepienia zalecane w latach 2007-2013

Lp.	Rodzaj szczepienia	Liczba osób zaszczepionych w roku:						
		2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
1.	Ospa wietrzna	35	4	5	1	1	7	2
2.	WZW typu A	3	16	13	6	6	2	12
3.	WZW typu B (dotyczy osób powyżej 20 roku życia)	1334	1078	1234	1291	944	400	326
4.	Biegunka rotawirusowa	32	33	15	15	13	9	0
5.	Zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego	0	1	1	1	4	1	0
6.	Zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	2	1	23	9	18	10	9
7.	Kleszczowe zapalenie mózgu	29	42	74	65	105	80	70
8.	Zakażenie <i>Streptococcus pneumoniae</i>	112	119	118	71	82	56	36
9.	Grypa	1105	1015	1304	1246	1836	1298	1132

IV. OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO

W 2013 roku nadzorem sanitarnym objęto:

- 10 podmiotów leczniczych realizujących świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej w ramach których funkcjonuje 17 przychodni,
- 9 podmiotów leczniczych realizujących świadczenia z zakresu stomatologii,
- 7 specjalistycznych przedsiębiorstw podmiotów leczniczych,
- Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa,
- Zakład Pomocy Doraźnej w Bielsku Podlaskim oraz Filię Zakładu Pomocy Doraźnej w Brańsku i Filię Zakładu Pomocy Doraźnej w Boćkach ,
- 29 gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej,
- 25 gabinetów praktyki stomatologicznej,
- 2 gabinety specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów
- jedną grupową praktykę lekarzy dentystów
- jeden punkt pobrań prób do analiz laboratoryjnych
- 2 podmioty świadczące opiekę pielęgniarstwa w domu pacjenta
- jeden zakład diagnostyki obrazowej

W roku 2013 zdjęto z ewidencji ZOZ przy Spółdzielni Inwalidów „PRZYSZŁOŚĆ”.

Charakterystyka stanu technicznego, funkcjonalnego i wyposażenia obiektów.

Bieżące kontrole wykazały zadowalający stan sanitarno-techniczny poszczególnych placówek.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń.

Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych placówek opieki zdrowotnej należy uznać za zadowalający. W trakcie przeprowadzania kontroli placówek nie stwierdzano nieprawidłowości procesów mycia i dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń sanitarnych i sprzętu.

Dezynfekcja .

Do dezynfekcji zużytego sprzętu i materiału stosuje się preparaty dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania, zgodnie z zakresem działania wynikającym z dokumentów rejestracyjnych. Dezynfekcja prowadzona jest zgodnie z opracowanymi procedurami oraz zgodnie z instrukcjami użycia poszczególnych środków. Roztwory użytkowe do dezynfekcji narzędzi sporządzane są zgodnie z zaleceniami producentów.

Sterylizacja

Procedury sterylizacji wykonywane są w placówkach prawidłowo. W każdej z nich prowadzona jest kontrola wewnętrzna wskaźnikami biologicznymi i chemicznymi. Wysterylizowany materiał i sprzęt przechowywany jest prawidłowo.

V. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSCI ZA 2013 ROK

Pracownicy sekcji Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku Podlaskim w roku 2013, w ramach urzędowej kontroli: żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków nadzorem objęli **596** obiektów (w tym 8 obiektów obrotu kosmetykami) na terenie powiatu Bielsk Podlaski.

Spośród obiektów znajdujących się w ewidencji – skontrolowano **426** zakładów, natomiast w **333** obiektach dokonano kompleksowej oceny stanu sanitarnego według jednolitych kryteriów ustalonych w obowiązujących arkuszach oceny.

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono ogółem 701 urzędowych kontroli, w tym 47 kontroli interwencyjnych. W roku 2013 zatwierdzono bezwarunkowo 75 obiektów żywności i żywienia.

Przedstawione poniżej dane wskazują, że stan sanitarny obiektów żywności i żywienia ulega sukcesywnej poprawie .

<i>Rok</i>	<i>Odsetek obiektów niezgodnych z wymaganiami (o złym stanie sanitarnym)</i>
2013	0
2012	0
2011	0,24
2010	0,24

W 2013 roku w zakładach żywności i żywienia zostały przeprowadzone urzędowe kontrole żywności (kontrole kompleksowe) na podstawie obowiązujących procedur oraz w oparciu o jednolite kryteria ujęte w „*Arkuszu oceny stanu sanitarnego*” dla poszczególnych grup obiektów, pod względem zgodności z obowiązującymi wymaganiami ustawodawstwa.

Na podstawie przeprowadzonej analizy ocen stanu sanitarnego, dokonanej w roku 2013, wszystkie zakłady zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami. Również w 2012 r. wszystkie zakłady zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami. Natomiast w roku 2011 jako niezgodny z wymaganiami oceniono 1 obiekt, co stanowi **0,24%** skontrolowanych, zaś w roku 2010 – również 1 obiekt (**0,24%**).

Analiza porównawcza danych z lat 2010 – 2013 wykazała, że sukcesywnie spada odsetek negatywnie ocenianych zakładów. Dużej poprawie uległ stan sanitarny piekarni, zakładów małej gastronomii, zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego i otwartego oraz sklepów spożywczych i kiosków.

Przedstawione dane wskazują, że stan sanitarno-techniczny obiektów żywności i żywienia ulega stałej poprawie.

W poszczególnych grupach obiektów żywności i żywienia obrazuje to poniższa tabela:

Lp	Grupa obiektów	Odsetek negatywnie ocenianych obiektów			
		2010	2011	2012	2013
1	Zakłady produkcji żywności:				
	Wytwórnice lodów	0	0	0	0
	Piekarnie	0	0	0	0
	Wytwórnice napojów bezalkoholowych	0	0	0	0
2	Sklepy spożywcze	0	0	0	0
3	Kioski spożywcze	1,92	2,0	0	0
4	Magazyny hurtowe	0	0	0	0
5	Zakłady małej gastronomii	0	2	0	0
6	Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	0	0	0	0
7	Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	0	0	0	0

W 2013 roku pracownicy sekcji HZZ i PU skontrolowali 426 obiektów, w tym z następujących grup:

➤ **Zakłady produkcji żywności:**

- ✓ wytwórnice lodów – 3 obiekty,
- ✓ automaty do lodów – 6 obiektów,
- ✓ piekarnie – 9 obiektów,
- ✓ ciastkarnie – 2 obiekty,
- ✓ wytwórnice napojów bezalkoholowych – 1 obiekt,
- ✓ zakłady garmazeryjne – 1 obiekt;
- ✓ zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego – 2 obiekty,
- ✓ wytwórnia wyrobów cukierniczych – 1 obiekt,
- ✓ zakład produkcji i konfekcjonowania przypraw – 1 obiekt,
- ✓ inne wytwórnice żywności – 3 obiekty,

➤ **Obiekty obrotu żywnością:**

- ✓ sklepy spożywcze – 148 obiektów,
- ✓ kioski spożywcze – 49 obiektów,
- ✓ magazyny hurtowe – 12 obiektów,
- ✓ obiekty ruchome i tymczasowe – 23 obiekty,
- ✓ środki transportu - 30 obiektów,
- ✓ inne obiekty obrotu żywnością – 12 obiektów.

➤ **Zakłady żywienia zbiorowego:**

- ✓ zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 63 obiekty, w tym zakłady małej gastronomii – 39;
- ✓ zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego – 40 obiektów, w tym: stołówki pracownicze – 1, bloki żywienia w domach opieki społecznej – 2, stołówki szkolne – 20, stołówki w internatach – 1, stołówki na koloniach/obozach/zimowiskach – 5, stołówki w przedszkolach – 9, inne zakłady żywienia – 2.

➤ **Zakłady produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością:**

- ✓ zakłady produkcyjne – 1 obiekt,
- ✓ miejsca obrotu – 11 obiektów.

➤ **Zakłady obrotu kosmetykami – 8 obiektów.**

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach produkcji i obrotu żywności na terenie powiatu bielskiego w 2013 roku dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń;
- nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego urządzeń, sprzętu produkcyjnego, wyposażenia lub brak w dostatecznej ilości;
- braku skutecznego, prawidłowego systemu wentylacji mechanicznej w zakładzie;
- braku prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników;
- niewłaściwego przechowywania środków spożywczych, niezgodnie z warunkami deklarowanymi przez producentów produktów, brak zapewnionych warunków termicznych do przechowywania żywności łatwo psującej się;
- nieprawidłowego przechowywania wprowadzanych do obrotu środków spożywczych nieopakowanych w warunkach narażonych na wtórne zanieczyszczenia;
- nieprawidłowego znakowania wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych;
- braku do wglądu dokumentacji potwierdzającej opracowanie i wdrażanie procedur systemu HACCP.
- nieprzestrzegania zapisów instrukcji dobrej praktyki higienicznej (GHP), oraz dobrej praktyki produkcyjnej (GMP); brak prowadzonych zapisów w ramach kontroli wewnętrznej z realizacji zasad dobrej praktyki higienicznej;
- braku systematycznych zapisów z monitorowania temperatury przechowywania środków spożywczych łatwopsujących się;
-

Z przeprowadzonych w 2013 roku kontroli wynika, że:

- 396 zakładów produkcji i obrotu żywnością posiadało opracowane i wdrożone instrukcje dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej (GHP/GMP)
- w 141 zakładach wdrożone zostały procedury systemu zasad HACCP.

W porównaniu do 2012r. zwiększyła się liczba zakładów z 132 do 141 posiadających wdrożone procedury systemu HACCP.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej działają również w ramach sieci systemu **RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach**. W ramach RASFF przesyłane są informacje o produktach, które nie spełniają wymagań przepisów prawnych i stanowią równocześnie potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. System obejmuje wszystkie Państwa Członkowskie Unii Europejskiej, Komisje Europejskie i Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności. W Polsce Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF, tworzy Krajowy Punkt Kontaktowy systemu RASFF, jest odpowiedzialny za jego funkcjonowanie i powiadamia Komisję Europejską o zarejestrowanej w Rzeczypospolitej Polskiej niebezpiecznej żywności oraz środkach żywienia zwierząt.

W 2013r. w związku z otrzymaniem powiadomień alarmowych w ramach systemu RASFF przekazanych przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku oraz PPIS dotyczących stwierdzenia w obrocie niebezpiecznych produktów ogółem przeprowadzono 23 kontrole interwencyjne.

Przeprowadzane urzędowe kontrole interwencyjne dotyczyły powiadomień przesyłanych w ramach systemu RASFF w sprawie stwierdzenia w obrocie niebezpiecznych artykułów, w tym:

- środków spożywczych pn.: „*Lizaki Mini flash pop*”, „*Produkty mięsa drobiowego produkcji Animex*”, „*Woda źródłana niegazowana Knyszynianka*”, „*Wyroby mięsne firmy Zakłady Mięsne VIOLA Meyer*”, „*Suplement diety Oxy Elite Pro*”, „*Wyroby cukiernicze firmy Magnolia*”, „*Napój niegazowany o smaku wiśniowym San Terra*”, „*Popcorn ziarna kukurydzy*”, „*Hamanek s borovkami a Rusinkami*”, „*Mąka żytnia typ 720 Melvit*”, „*Mąka gryczana gluten free Melvit*”, „*Figi suszone*”, „*Borowik suszony Devaldano*”;
- materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością: „*Łopatka do naleśników pn. Cefal Bienvenue*”;

Ogółem sporządzono 23 protokoły kontroli sanitarnej (interwencyjne) z przeprowadzonych urzędowych kontroli z ww. zakresu.

Skontrolowano ogółem 18 obiektów, w tym:

- zakłady produkcyjne – 3 obiekty (piekarnie),
- sklepy spożywcze – 11 obiektów,
- kioski spożywcze – 1 obiekt,
- magazyny hurtowe – 2 obiekty,
- miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – 1 obiekty.

W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych w zakładach i z dokonanych przeglądów wprowadzanej do obrotu żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością – nie stwierdzono w sprzedaży artykułów będących przedmiotem powiadomień.

Wystosowywano pisma do właściwych Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych oraz właścicieli zakładów.

Ocena sposobu jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

W ramach realizacji ww. zagadnienia w 2013 roku skontrolowano łącznie 40 obiektów, w tym:

- Stołówki pracownicze przy zakładach pracy – 1 obiekt (żywienie w systemie cateringowym),
- Bloki żywienia w domach pomocy społecznej – 2 obiekty,
- Stołówki szkolne – 20 obiektów (w tym żywienie w systemie cateringowym - 10 obiektów),
- Stołówki w bursach i internatach – 1 obiekt,
- Stołówki na koloniach, półkoloniach i obozach – 5 obiektów,
- Stołówki w przedszkolach – 9 obiektów (w tym żywienie w systemie cateringowym – 4 obiekty),
- Stołówki w innych zakładach żywienia – 2 obiekty (żywienie w systemie cateringowym).

Dokonano oceny stanu sanitarno-technicznego zakładów w oparciu o „Arkusze stanu sanitarnego zakładu żywienia zbiorowego” (33 obiekty) – stwierdzono, że oceniane zakłady żywienia zbiorowego są zgodne z wymaganiami.

W w/w obiektach przeprowadzono ogółem 58 urzędowych kontroli żywności. Sporządzono 58 protokołów z kontroli sanitarnej: w tym 8 z uchybieniami. Wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących wykonanie obowiązków. Sankcji karnych nie stosowano.

Ponadto w kontrolowanych zakładach dokonywano oceny stopnia wdrożenia systemu HACCP. W wyniku kontroli stwierdzono, że w 40 zakładach wdrożono zasady dobrej praktyki higienicznej, w 2 zakładach stwierdzono zaawansowane wdrażanie systemu HACCP, a w 16 stwierdzono, że system HACCP jest wdrożony.

Zgodnie z „Powiatowym planem pobierania materiałów do oceny jakości żywienia w placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego w powiecie Bielsk Podlaski w roku 2013” dokonano oceny jakości żywienia na podstawie analizy jadłospisów i dekadowych zestawień zużytych do produkcji posiłków produktów w 3 obiektach (2 bloki żywienia domu pomocy społecznej oraz 1 stołówka internatu).

W poniższym zestawieniu przedstawiono nieprawidłowości dotyczące jakości żywienia:

- a) pensjonariuszy w domach opieki społecznej:
 - ✓ nieprawidłowy udział energii pochodzącej z tłuszczu lub białka;
 - ✓ niskie zużycie produktów zawierających: witaminę C, wapń;
 - ✓ wysokie zużycie produktów zawierających żelazo;
 - ✓ wysoka wartość energetyczna posiłków.
- b) młodzieży w internatach:
 - ✓ niskie zużycie produktów zawierających: witaminę C i wapń.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w żywieniu (młodzieży, pensjonariuszy) wystosowano 3 listy intencyjne do jednostek organizacyjnych, które dotyczyły podjęcia działań w celu poprawy jakości żywienia zgodnych z zaleceniami żywieniowymi.

W porównaniu do roku poprzedniego wyżywienie dzieci, młodzieży i pensjonariuszy domów opieki utrzymywało się na podobnym poziomie.

Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu Bielsk Podlaski.

W roku 2013 w celu oceny jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu Bielsk Podlaski, pobierano próbki do badań laboratoryjnych. Próbki do badań laboratoryjnych pobierano zgodnie z „Powiatowym planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w Państwowej Inspekcji Sanitarnej na rok 2013” oraz w przypadku powzięcia podejrzenia o niewłaściwą jakość zdrowotną i analizę ryzyka.

W roku 2013 pobrano ogółem **143** próbki, w tym:

- **119** próbek żywności;
- **2** próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- **3** próbki do oceny jakości żywienia – zestawienia dekadowe;
- **2** próbki kosmetyków;
- **17** próbek sanitarnych.

Pobrane próbki do badań laboratoryjnych zbadane były w laboratoriach akredytowanych.

W ramach realizacji powiatowego planu pobrano do badań **117** próbek w kierunku oznaczania:

- pozostałości pestycydów – 12 próbek;
- zawartości azotanów – 2 próbki;
- jodu w soli spożywczej – 2 próbki
- zanieczyszczenia metalami szkodliwymi dla zdrowia – 14 próbek;

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych – 69 próbek;
- określenia poziomu zanieczyszczenia mykotoksynami – 4 próbki;
- zawartości substancji dodatkowych dozwolonych i substancji niedozwolonych w żywności – 2 próbki;
- oznaczenia parametrów czystości substancji dodatkowych – 1 próbka;
- obecności materiału zmodyfikowanego genetycznie – 1 próbka
- badania żywności napromienianej promieniowaniem jonizującym – 1 próbka;
- prawidłowości znakowania suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego – 2 próbki
- zawartości witamin i składników mineralnych w żywności wzbogacanej – 2 próbki;
- badania substancji migrujących z materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 2 próbki (wyroby z tworzyw sztucznych – przybory kuchenne z poliamidu);
- badania zanieczyszczenia WWA (benzo[a]piren – 2 próbki,
- zanieczyszczenia 3-MCPD i estry 3-MCPD – 1 próbka.

Pobrane próbki w badanych parametrach – zastrzeżeń nie budziły, z wyjątkiem **1 próbki** z grupy 2407. *Środki spożywcze niskosodowe, w tym sole dietetyczne o niskiej zawartości sodu lub bezsodowe* – pobranej do badań w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, w kierunku znakowania środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

Próbka środka spożywczego pn. „*O' sole Vita sól spożywcza dietetyczna niskosodowa, sól spożywcza jodowana o niskiej zawartości sodu środek specjalnego przeznaczenia żywieniowego*” produkcji firmy: Cenoss sp. z o.o. 62-300 Września, ul. Gen. Sikorskiego 22, została zakwestionowana (Sprawozdanie z badań laboratoryjnych nr 672/LŻ/Z/2013 z dnia 27.06.2013r.) ze względu na znakowanie, które nie odpowiada wymaganiom określonym w obowiązujących przepisach prawnych. Całość dokumentacji ze względu na siedzibę producenta przesłano właściwemu Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Dla porównania w 2012r. zostało na pobranych, zgodnie z powiatowym planem pobrania próbek, 131 próbek. Natomiast zostały zakwestionowane 4 próbki (Napoje bezalkoholowe wzbogacane witaminami – 3 próbki, Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością: wyrób z melaminy – 1 próbka).

Działalność kontrolno - represyjna

W 2013r. w zakładach objętych nadzorem przeprowadzono ogółem **701** urzędowych kontroli.

W związku z przeprowadzanymi urzędowymi kontrolami w obiektach żywnościowo żywieniowych pracownicy sekcji HŻŻ i PU podejmowali działania zgodnie z posiadanymi kompetencjami na podstawie obowiązujących przepisów prawnych.

- W celu wyeliminowania stwierdzonych naruszeń prawa żywnościowego wydawano decyzje nakazujące poprawę warunków sanitarnych i prowadzono postępowanie administracyjno-egzekucyjne. Wydano ogółem **110** decyzji administracyjnych (ujęte w Dziale I MZ-48), w tym **89**

decyzji nakazujących poprawę warunków sanitarnych oraz 21 decyzji zmieniających termin realizacji obowiązków.

- Decyzji unieruchomienia/przerwania działalności zakładu nie wydawano.
- Wydano 180 decyzji (płatniczych) na kwotę 15 120zł - obciążające przedsiębiorców.
- Wydawano decyzje zatwierdzające zakład w związku z wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie zakładu podlegających urzędowej kontroli żywności.
- Wydano 39 decyzji wykreślenia zakładu z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli.
- Wobec osób winnych zaniedbań higieniczno-sanitarnych stosowano sankcje karne (mandaty karne kredytowane) - 2 mandaty na kwotę 200zł.
- Udzielano pisemnej odpowiedzi do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku oraz do właściwych PPIS.
- Udzielano pisemnej odpowiedzi Stronom wnoszącym o interwencję.
- Prowadzono postępowanie wyjaśniające w związku ze stwierdzeniem bądź podejrzeniem o niewłaściwą jakość zdrowotną żywności.

VI. OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA ROK 2013

I. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Zgodnie z wdrożonym monitoringiem jakości wody do spożycia nadzorem objęto 21 wodociągów (14 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia i 7 wodociągów lokalnych) znajdujących się na terenie powiatu bielskiego.

Na terenie powiatu znajduje się:

- 13 wodociągów o wydajności 100-1000 m³/d (wodociągi: Brańsk, Bielsk Podlaski gminny, Bolesty, Rajsk, Boćki, Kalnica, Koszewo, Domanowo, Brzeźnica, Orla, Oleksze, Rudka, Budlewo)
- 1 wodociąg o wydajności 1000-10000 m³/d (wodociąg w Bielsku Podlaskim).
- 7 wodociągów lokalnych (wodociągi: Zakładu Produkcyjnego HOOP w Bielsku Podlaskim, Zajazdu „Zagłoba” w Ploskach, Ośrodka Wypoczynkowego w Ploskach nad Narwią wł. Uniwersytet w Białymstoku, Ośrodka Wypoczynkowego „Ptasia Osada” w Ploskach nad Narwią wł. Agnieszka Dobrodumow Express Bar w Białymstoku, Zakładu Produkcyjnego „Bielmlek” Spółdzielnia Mleczarska w Bielsku Podlaskim, Zakładu Mięsnego „Netter” w Bielsku Podlaskim i Zakładu „Suempol” w Bielsku Podlaskim).

Liczba ludności powiatu bielskiego – stan w dniu 31.12.2012r. - 58,057tys.

Jak wynika z danych zebranych od właścicieli wodociągów, ogólna liczba ludności korzystającej z wody o kontrolowanej jakości, wynosi – 57,807tys.

Liczba ludności korzystającej z wody o niekwestionowanej jakości - 57,807 tys. (100%).

W 2013r., w ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody, nie było podstaw do wydawania decyzji na odstępstwa oraz na warunkową jakość wody ze względu na przekroczenia parametrów organoleptycznych, chemicznych i fizykochemicznych. Nie stwierdzono też przekroczeń parametrów mikrobiologicznych w wodzie. Prowadzone jest jedynie postępowanie administracyjne na poprawę stanu sanitarno-technicznego budynku hydroforni na ujęciu wodociągu Rajsk wł. Gmina Bielsk Podlaski, z przedłużonym terminem wykonania decyzji do 30.09.2014r. Prace budowlane zostały już rozpoczęte. Technologia uzdatniania wody nie zmieni się tj. woda surowa na wstępie będzie napowietrzana w systemie zamkniętym w aeratorze, a następnie poddana jednostopniowej filtracji na filtrach pospiesznych ciśnieniowych, wypełnionych złożami mieszanymi z udziałem piasków kwarcowych oraz złoża braunsztynowego. Stacja uzdatniania będzie w pełni zautomatyzowana.

Stacje uzdatniania wody w Domanowie, Brzeźnicy, Kalnicy, Koszewie wł. Gmina Brańsk są w trakcie wyposażania w agregaty prądotwórcze automatycznie włączające się w przypadku przerwy w dopływie energii elektrycznej.

Wydano 1 decyzję na wbudowanie materiałów i urządzeń w sieci wodociągowej w wodociągu Budlewo(liczba przyłączy - 4, długość 1,3 km, osoby objęte zaopatrzeniem – 12).

Wydano też 8 komunikatów i 10 wystąpień o jakości wody do organów administracji samorządowych oraz jednostek odpowiedzialnych za eksploatację ujęć wodociągowych.

Ocena jakości wody wydawana jest za każdym razem, po uzyskaniu sprawozdania z badań próbek wody i przesyłana do właściciela wodociągu. Raz w roku wydawany jest komunikat o jakości wody dla poszczególnych właścicieli i administratorów. Oceny i komunikaty, zgodnie z ustaleniami, wywieszane są na tablicach ogłoszeń oraz umieszczane na stronach internetowych administratorów i właścicieli wodociągów. Podczas przeprowadzonych kontroli kompleksowych, dotyczących oceny stanu sanitarnego urządzeń wodociągowych stwierdzono, że wszyscy właściciele i administratorzy realizowali pełen zakres obowiązków wynikających z prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Porównując wyniki pobranych próbek wody z poszczególnych wodociągów w latach ubiegłych, można stwierdzić, że jakość wody utrzymuje się na podobnym poziomie. Efektem prowadzonego nadzoru jest między innymi 100 procentowa liczba ludności zaopatrzona w wodę dobrej jakości. Wszyscy właściciele wodociągów prawidłowo prowadzili kontrole wewnętrzne przestrzegając, między innymi, częstotliwości i zakresu badań. W nadzorowanych wodociągach, w 2013r., nie wszczynano postępowania administracyjnego na poprawę jakości wody. Oceniając natomiast stan techniczny stacji uzdatniania wody, należy stwierdzić, iż konieczne jest unowocześnianie systemów i technologii uzdatniania wody.

II. Nadzór nad jakością wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli na rzece Narew oraz w basenach kąpielowych w Bielsku Podlaskim

W powiecie bielskim w 2013r. prowadzono nadzór sanitarny nad miejscem wykorzystywanym do kąpieli na rzece Narew w okolicy wsi Ploski. Administrator miejsca wykorzystywanego do kąpieli przedstawił pozytywne wyniki z badań próbek wody pobranych przed otwarciem sezonu i 1 raz w trakcie sezonu, w związku z czym PPIS w Bielsku Podlaskim wydał 2 decyzje o przydatności wody do kąpieli. W/w decyzje przekazano do Urzędu Gminy Bielsk Podlaski i Powiatowej Komendy Policji w Bielsku Podlaskim.

Przed sezonem i w sezonie kąpielowym, bieżący stan porządkowy miejsca wykorzystywanego do kąpieli oraz przyległych terenów nie budził zastrzeżeń.

Objęto nadzorem 2 baseny: basen odkryty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Bielsku Podlaskim (czynny sezonowo) i pływalnię miejską „WODNIK” w Bielsku Podlaskim (czynna cały rok).

Przeprowadzono 5 kontroli, do badań laboratoryjnych pobrano 13 próbek wody. Na bieżąco sporządzano oceny przydatności wody do kąpieli. Stan sanitarno – techniczny ww. obiektów bez zastrzeżeń.

III. Nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym obiektów użyteczności publicznej

W 2013r nadzorem objęto 126 obiektów użyteczności publicznej (3 ustępy publiczne, 2 domy opieki, 1 hotel, obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie, 40 zakładów fryzjerskich, 7 zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, 2 solaria, 9 gabinetów kosmetycznych, 3 dworce, 13 cmentarzy, 5

zakładów pogrzebowych oraz 35 innych obiektów użyteczności publicznej). Przeprowadzono 230 kontroli obiektów. Uchybienia stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w 6 obiektach:

- *Gościnny Dom Opieki w Nurcu* – postępowanie zostało wszczęte i zakończone w 2013r.
- *Parking Piotrowo Krzywokoły* - postępowanie zostało wszczęte i zakończone w 2013r.
- *Stacja Paliw w Haćkach* - uchybienia z zakresu higieny pracy, postępowanie z terminem wykonania decyzji 15.01.2014r. zostało zakończone.
- *Dworzec autobusowy w Brańsku* – postępowanie prowadzone od 2011r., zakończone w 2013r.
- *Dworzec Kolejowy w Bielsku Podlaskim* - postępowanie prowadzone od 2007r., zakończone w 2013r.
- *Stacja Paliw Nr 690 PKN ORLEN S.A. w Bielsku Podlaskim* - postępowanie prowadzone od 2008r. z terminem wykonania decyzji 14.04.2014r.

Do Sekcji Higieny Komunalnej, w 2013 roku, skierowano 5 wniosków od mieszkańców powiatu, 1 wniosek od Dyrektora SPZOZ w Bielsku Podlaskim, 1 wniosek od Zastępcy Rzecznika Praw Pacjenta, 1 wniosek od lekarza rodzinnego NZOZ „LEKO” w Bielsku Podlaskim.

Wszystkie ww. wnioski przeanalizowano. W 5-ciu przypadkach przekazano do odpowiednich władz z prośbą o podjęcie stosownych działań i poinformowanie o ich wynikach PPIS, a w 3 przypadkach przeprowadzono kontrole doraźne interwencyjne. W przypadku Gościnnego Domu Opieki w Nurcu prowadzono postępowanie administracyjno - egzekucyjne.

Reasumując, stan powiatu bielskiego w zakresie Higieny Komunalnej utrzymuje się na poziomie podobnym do roku ubiegłego i uznaje jako dobry.

VII. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY PRACY ZA 2013 ROK

W 2013r. pracownicy Sekcji Higieny Pracy skontrolowali 139 zakładów pracy. Przeprowadzono łącznie 141 kontroli kompleksowych i tematycznych. Przeprowadzone kontrole wykazały nieprawidłowości w 19 skontrolowanych obiektach. Przekroczenie najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych stwierdzono w 4 zakładach (w 2012r. -1 zakład). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim wydał łącznie 22 decyzji merytorycznych w tym 18 decyzji stwierdzające uchybienia.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach:

- przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia: 4 zakłady (20 nakazów):

- hałas słyszalny – 3 zakłady (w przekroczonych normatywach higienicznych pracowało 43 osoby)
- pyły organiczne pochodzenia zwierzęcego i roślinnego zawierające poniżej 10% wolnej krzemionki – 1 zakład (w przekroczonych normatywach higienicznych pracowało 2 osoby)
- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia - 10 zakładów (wydano 27 nakazów)
- w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin: 5 zakładów (wydano 10 nakazów)
- nieprawidłowości stwierdzone w zakresie warunków sanitarno-higienicznych pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń socjalnych – 2 zakłady
- uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych – 1 zakład (brak informacji o czynnikach rakotwórczych do PWIS)
- nieaktualna ocena ryzyka zawodowego - 1 zakład (wydano 2 nakazy)

W kontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 5519 pracowników (w 2012r.- 5176) w tym:

- w narażeniu na czynniki szkodliwe i uciążliwe pracowało 4094 osób (w 2012r.- 3170),
- w przekroczonych normatywach higienicznych 45 pracowników,
- w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracowało 92 osoby,
- w narażeniu na czynniki biologiczne-797 osób,
- w narażeniu na czynniki chemiczne 268 osób.

Wyniki przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia wskazują, że na czynniki fizyczne narażonych było w poszczególnych kategoriach:

- hałas słyszalny - 1810 osób w tym 43 pracowało w przekroczonych normatywach higienicznych
- drgania o działaniu ogólnym i miejscowym na organizm człowieka – 411 osób
- w narażeniu na pyły pracowało łącznie 420 pracowników, w przekroczonych normatywach higienicznych 2 osoby

Choroby zawodowe

W 2013 roku PPIS wydał 9 decyzji stwierdzających chorobę zawodową – boreliozę u rolników. (w 2012r. stwierdzono 4 przypadki choroby zawodowej).

VIII. OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH. OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH POWIATU BIELSKIEGO ZA 2013 ROK

W roku 2013 skontrolowano 39 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 5 placówek przeznaczonych na wypoczynek dzieci i młodzieży (3 – wypoczynek letni i 2- wypoczynek zimowy). Ewidencja placówek uległa zmianie. W 2013 roku powstały nowe obiekty tj: Klub Malucha „KĄCIK

Przeprowadzono 48 kontroli, wydano 8 decyzji merytorycznych na poprawę stanu sanitarno – technicznego m. innymi ścian, sufitów, lamperii w salach lekcyjnych, korytarzach, sanitariatach, szatniach, doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno – technicznego parkietów w salach lekcyjnych, salach gimnastycznych i korytarzach.

1. Nadzór nad stanem sanitarnym i technicznym w podległych placówkach.

- ### 1. Ocena higienicznego procesu nauczania

Lp	Rodzaj placówki nauczania	Liczba skontrolowanych placówek	Liczba skontrolowanych oddziałów	Liczba placówek, w których niewłaściwie oceniono proces higieny nauczania	Liczba Oddziałów, w których niewłaściwie oceniono proces higieny nauczania
1	Szkoły Podstawowe	12	72	3	9
2	Gimnazja	3	9	0	0
3	Zespoły szkół	9	57	2	6

Nieprawidłowości dotyczyły występowania przerw 5-cio minutowych, co spowodowane było dojazdem uczniów do szkół..

2.Ocena dostosowywania mebli do wzrostu uczniów

Oceny dostosowywania mebli do wzrostu uczniów dokonano:

- w 10-ciu placówkach przedszkolnych (10 oddziałów)
- w 12 szkołach podstawowych (12 oddziałów)
- w 3 gimnazjach (3 oddziały)
- w 9 placówkach zespołów szkół (17 oddziałów).

Wnioski :

1. Nie stwierdzono używania mebli niedostosowanych do wzrostu uczniów.
2. W większości placówek przyjęto zasadę „lepiej siedzieć w ławce o jeden numer większej niż mniejszej”. W 2013 roku wszystkie placówki udokumentowały dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii. Przedstawiono do wglądu certyfikaty i atesty nowo zakupionych mebli i sprzętu sportowego.

3.Warunki do utrzymania higieny osobistej w szkołach na terenie powiatu bielskiego.

Warunki do utrzymania higieny osobistej we wszystkich placówkach na terenie powiatu bielskiego w chwili obecnej nie budzą zastrzeżeń. Woda bieżąca ciepła została doprowadzona do wszystkich placówek.

4.Dożywianie dzieci

Dożywianie prowadzone jest w formie ciepłych posiłków: dwudaniowych, jednodaniowych i wydawaniu napoju. Z posiłków dwudaniowych korzysta ogółem 2761 uczniów , z posiłków jednodaniowych – korzysta 420 uczniów a z podawania napoju 168 uczniów.

Sukcesywnie wzrasta liczba uczniów korzystających z dożywiania.(W 2011r na 6251 uczniów z dożywiania korzystało 2872 uczniów tj. 46%, w 2012r na 6320 uczniów -3087 uczniów tj. 48,84%, w 2013 na 6409 uczniów 3349 uczniów tj. 52,25%.)

5.Wyposażenie w sale gimnastyczne:

Nadal brak sal gimnastycznych stwierdza się w :

- 4 szkołach podstawowych (Świridy, Andryjanki, Niemyje Nowe, Mień).
- 2 gimnazjach (Oleksin, Glinnik)

Uczniowie ćwiczą na korytarzach.

Salę gimnastyczną jak i boisko posiada:

- 4 szkoły podstawowe (Nr 2 i Nr 5 w Bielsku Podlaskim w Bielsku Podlaskim, Domanowie i Łubinie Kościelnym)
- 1 gimnazjum (Gimnazjum Nr 1 w Bielsku Podlaskim)
- 8 ZSO (ZS Brańsk, ZS im. A. Mickiewicza w Bielsku Podlaskim, ZS z DNJB w Bielsku Podlaskim, ZS Orla, ZS Augustowo, ZS Wyszki, ZS Boćki, ZS Rudka),

Salę gimnastyczną zastępczą zorganizowano w szkołach podstawowych w Chojewie ,Topczewie, Strabli i Holonkach.

Stan techniczny hal sportowych i sal gimnastycznych nie budzi zastrzeżeń.

6.Opieka medyczna:

Opieka medyczno - pielęgniarska zapewniona jest w:

- 2 szkołach podstawowych
- 1 gimnazjum
- 5 ZSO

Opieka stomatologiczna :

- 1 ZS w Augustowie

Gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej posiadają:

- 2 szkoły podstawowe (Szkoła Podstawowa Nr2 i Nr 5 w Bielsku Podlaskim)
- 1 gimnazjum (Gimnazjum Nr 1 w Bielsku Podlaskim)
- 5 ZSO (ZS Brańsk, ZS im. A. Mickiewicza w Bielsku Podlaskim, ZS z DNJB w Bielsku Podlaski, ZS Augustowo, ZSS Bielsk Podlaski)

Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach na terenie powiatu bielskiego oceniono bez zastrzeżeń.

Higiena dzieci – personel służby zdrowia nie zgłasza przypadków wszawicy, jednak, na podstawie informacji uzyskanych podczas kontroli placówek, można stwierdzić, że problem ten występuje zarówno na wsi jak i w mieście. Są to informacje uzyskane podczas kontroli od dyrekcji placówek.

7.Wypoczynek dzieci i młodzieży.

W 2013 roku z wypoczynku letniego i zimowego placówkach będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim skorzystało 145 dzieci i młodzieży. Wypoczynek letni i zimowy zorganizowany był w 6 placówkach. Przeprowadzono 5 kontroli w tych placówkach w ramach nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży. Placówki funkcjonowały bez zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie porządku i czystości.

8. Dowożenie uczniów jest zorganizowane bez zastrzeżeń.

Na 8 szkół podstawowych z terenu powiatu 7 posiada świetlice, gdzie dzieci mają możliwość czekania na dojazd i zjedzenia posiłku. 2 szkoły filialne nie posiadają świetlic. Dzieci czekają na dojazd w klasach. Dwa gimnazja /Oleksin i Glinnik/ oraz 5 zespołów szkół / Wyszki, Orla, Boćki, Rudka, Augustowo/ posiadają również zorganizowane świetlice z możliwością czekania na dojazd i zjedzenia posiłku. Dzieci i młodzież są pod opieką nauczycieli, a podczas przewozu zapewniona jest opieka z Urzędów Gmin. W 2013r do szkół podstawowych, funkcjonujących samodzielnie, dowożonych było 506 dzieci, co stanowi 49%, do gimnazjów samodzielnie funkcjonujących – 129 uczniów, co stanowi 34%, do zespołów szkół - 1120 uczniów co stanowi 32% dowożonych.

Realizacja zagadnień problemowych:

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem kotów i psów.

Skontrolowano piaskownice w 8 przedszkolach. Nie pobierano próbek piasku do badań. Stwierdzono, że piaskownice przy przedszkolach były zabezpieczone folią przed dostępem kotów i psów, a wymiana piasku dokonywana jest 2x do roku.

Przygotowanie placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

Wszystkie placówki były przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2013/14.

Ocena przestrzegania przepisów ustawy z dnia 25.02.2001r o substancjach chemicznych i ich mieszaninach.

6 placówek posiadających preparaty chemiczne spełniało wymagania w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 25.02.2001r o substancjach chemicznych i ich mieszaninach.

Ocena higieny procesu nauczania w nadzorowanych szkołach za rok 2012/13 w nadzorowanych szkołach podstawowych z zastosowaniem arkusza oceny zawartych w poradniku/ oddziały zerowe, klasy I-III, IV- VI.

Przeprowadzono ocenę w 16 szkołach podstawowych. Analizując wyniki: 10 szkół uzyskało więcej niż 141 punktów - stan bardzo dobry, natomiast 6 szkół uzyskała liczbę punktów pomiędzy 81 a 140 - stan dobry wymagający analizy i podjęcia działań na rzecz poprawy warunków higieny nauczania – uczenia się. Najczęstszymi zaleceniami było: umożliwienie dzieciom dostępu do wody niegazowanej lub innych napoi, zorganizowania II śniadań wszystkim uczniom, wprowadzenia stałej kontroli sprzedawanego asortymentu dla uczniów tak, aby był zgodny z zasadami prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży, rozważenia możliwości wydzielenia części korytarza np. drzwiami lub wydzielenia kondygnacji dla dzieci młodszych, dostosowania stolików dla dzieci młodszych w świetlicach, wyeliminowania przerw

5- cio minutowych oraz zwrócenia uwagi na zmniejszenie obciążenia lekcjami w poniedziałek a nasilenie nauki we wtorek w klasach IV – VI. Zalecenia przekazano dyrektorom szkół i jednostkom nadrzędnym.

Z przeprowadzonych w 2013r kontroli kompleksowych wynika również :

- Mikroklimat w pomieszczeniach placówek nauczania i wychowania nie budził zastrzeżeń.
- Dowożenie uczniów jest zorganizowane bez zastrzeżeń.

Podsumowanie:

- Z roku na rok obserwuje się poprawę stanu sanitarno – technicznego placówek oświatowo – wychowawczych.
- Nadal problem stanowi niedostateczna liczba typowych sal gimnastycznych w szkołach z dostosowanym zapleczem sanitarnym. W placówkach, które posiadają infrastrukturę do prowadzenia zajęć sportowych i czynne natryski, uczniowie sporadycznie korzystają z możliwości umycia się po zajęciach co jest spowodowane faktem umieszczania zajęć wf , w planie lekcyjnym, pomiędzy innymi przedmiotami, a także tym, że przerwa 5-cio minutowa jest niewystarczająca do skorzystania z pryszniców .
- Sukcesywnie zwiększa się ilość dzieci i młodzieży korzystających z różnych form dożywiania. Nadal zbyt mała liczba uczniów korzysta z dożywiania w szkołach Uczniowie przebywają w szkole do 7,8 godzin dziennie. Z dożywiania korzysta ok.52,25% .
- W wyniku oceny rozkładów zajęć lekcyjnych stwierdzono, że nie zostały uwzględnione zasady higieny pracy umysłowej w zakresie wypoczynku między lekcjami, stwierdzono występowanie przerw 5- cio minutowych.
- Z oceny stanu sanitarnego szkół , wynika że w większości szkół nie były przeprowadzane pomiary natężenia sztucznego w pomieszczeniach.

**IX.DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROMOCJI ZDROWIA CELEM
ZMNIEJSZENIA SKUTKÓW ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW POWIATU
BIELSKIEGO ZA 2013 ROK**

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia prowadzono poprzez:

- programowanie i realizację zadań skierowanych na rozwiązywanie problemów i minimalizowanie zagrożeń zdrowotnych,
- współpracę z podmiotami uczestniczącymi w procesie promocji zdrowia, inicjowanie w środowisku działań prozdrowotnych,

- koordynację, monitorowanie i ocenianie realizowanych programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia

W 2013 roku realizacja zagadnień problemowych dotyczyła :

- promocji zdrowego stylu życia
- profilaktyki chorób związanych z małą aktywnością fizyczną i nieprawidłowym żywieniem
- profilaktyki tytoniowej (uzależnienie od palenia tytoniu, bierne palenie, problem palenia tytoniu przez dzieci i młodzież
- profilaktyki HIV/AIDS
- zapobiegania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych
- profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze na człowieka
- profilaktyki próchnicy zębów i chorób przyzębia, higieny jamy ustnej
- zapobiegania zakażeń pokarmowych

Ogólnopolski program edukacyjny "Trzymaj Formę "

Adresowany do uczniów szkół podstawowych (kl.V-VI) i gimnazjów oraz ich rodziców i opiekunów.

Celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie, pogłębianie wiedzy w zakresie znaczenia zbilansowanej diety i aktywności fizycznej dla organizmu człowieka, kształtowanie postaw i zachowań związanych z prawidłowym żywieniem, odpowiednią jakością zdrowotną żywności i aktywnością fizyczną. W roku szkolnym 2012/2013 program realizowało 12 gimnazjów i 12 szkół podstawowych. Przeprowadzono 7 wizytacji realizacji programu. Program został dobrze oceniony przez koordynatorów, większość z nich uważa , że powinien być kontynuowany. Przeprowadzono ewaluację i opracowano sprawozdanie z realizacji programu.

Ogólny zasięg działań: 1157 uczniów.

Ogólnopolski Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Tematyka związana z ograniczeniem zdrowotnych następstw palenia tytoniu jest poruszana w trakcie realizacji programów ogólnopolskich, obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, akcji Rzuć Palenie Razem z Nami, interwencji nieprogramowych „Bezpieczny wypoczynek” /akcja letnia i zimowa/.

Zorganizowano konkurs powiatowy dla szkół gimnazjalnych na krótki film pt. „Młodość bez nałogów”
Dokonano dystrybucji materiałów dot. przestrzegania ustawy o niepaleniu w miejscach publicznych i szkodliwości palenia

Ogólnopolski Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej "Czyste powietrze wokół nas"

Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach narażenia na bierne palenie. Grupa docelowa: dzieci 5-6 letnie oraz ich rodzice i opiekunowie.

Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. Przeprowadzono 3 wizytacje realizacji programu. Koordynatorzy szkolni ocenili program jako bardzo dobry. Program realizowały 6 przedszkola. Ogólny zasięg działań: 422 dzieci i 277 rodziców

Ogólnopolski Program Profilaktyki Palenia Tytoniu "Znajdź właściwe rozwiązanie"

Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz kształtowanie postaw asertywnych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu.

Adresatami programu są uczniowie starszych klas szkół podstawowych oraz gimnazjów.

Zainaugurowano kolejną edycję programu. Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. Przeprowadzono 4 wizyty realizacji programu w szkołach. Program realizowało 18 szkół /9 podstawowe, 9 gimnazjalnych/. Programem objęto 1457 uczniów.

Ogólnopolski Program Edukacji Antytytoniowej "Nie pal przy mnie, proszę."

Celem programu jest zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie odpowiedzialności za zdrowie, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie oraz kształtowanie postaw asertywnych. Adresatami programu są dzieci klas I-III szkół podstawowych.

Przeszkolono koordynatorów szkolnych, realizatorów programu. Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. Przeprowadzono 4 wizyty realizacji programu w szkołach. Koordynatorzy szkolni ocenili program jako bardzo dobry. Program realizowały 10 szkół podstawowych. Ogólny zasięg działań: 1444 uczniów i 695 rodziców.

„Odświeżamy nasze miasta.TOB3CIT (Tobacco Free Cities)”

Zasadnicze działania :

- Emisja spotu przypominającego o zakazie palenia w miejscach publicznych dla nauczycieli podczas szkolenia koordynatorów i realizatorów programów nikotynowych
- Rozdanie ulotek przypominających o miejscach publicznych objętych zakazem palenia
- Umieszczenie na stronie internetowej starostwa informacji o realizowanych działaniach w ramach projektu w powiecie bielskim
- Rozłożenie w autobusie komunikacji miejskiej ulotek dot. szkodliwości palenia oraz rozdanie ich pasażerom
- Umieszczenie znaku zakazu palenia w autobusie
- Szkolenie podsumowujące realizację projektu oraz podziękowanie kolicjantom lokalnym (5) za współpracę
- Emisja spotu radiowego „Miasta wolne od dymu tytoniowego” w sklepie Kaufland
- Rozdanie gadżetów osobom dorosłym z logiem projektu TOB3CIT (Tobacco Free Cities)”

Adresaci - ogół społeczeństwa - 3362 osób

Światowy Dzień bez Tytoniu /31 maja/ i Światowy Dzień Rzucania Palenia /trzeci czwartek listopada/ obchodzone w ramach programu „Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu”.

Działania skierowane były do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, ich rodziców i opiekunów. Zainicjowano działania przekazując opracowania do placówek nauczania i wychowania, podmiotów leczniczych oraz lokalnych massmediów.

Udzielano instruktaży oraz przekazano materiały edukacyjne przedstawicielom szkół i placówek służby zdrowia. Odbyły się narady w celu pozyskania partnerów do realizacji działań. W trakcie narad omówiono założenia i cele obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, pozostawiono materiały edukacyjne /plakaty, ulotki/.

Działania edukacyjne:

- wystawa ulotek antynikotynowych w PSSE
- przeprowadzono naradę z Burmistrzem Miasta Bielsk Podlaski, Kierownikiem sklepu Kaufland oraz pracownikiem BHP Przedsiębiorstwa Komunalnego w Bielsku Podlaskim w celu zorganizowania akcji informacyjno – edukacyjnych w ramach obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu”
- zorganizowano punkty informacyjno – edukacyjne: w Parku Miejskim podczas obchodów Dni Bielska Podlaskiego, w sklepie Kaufland,
- akcja informacyjno – edukacyjna w sklepie Kaufland
- dokonano pomiaru ciśnienia krwi osobom chętnym podczas akcji informacyjno – edukacyjnej w Kauflandzie oraz w Parku Miejskim
- emisja spotu radiowego w sklepie kaufland przypominający o zakazie palenia tytoniu w miejscach publicznych
- akcja pt. „Miejsce siedzące dla antynikotyny w autobusie komunikacji miejskiej ”
- rozdawnictwo gadżetów, ulotek nt. szkodliwości palenia
- umieszczenie znaku zakazu palenia w autobusie
- uruchomienie telefonu zaufania w Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc dla osób chcących zerwać z nałogiem palenia tytoniu
- ekspozycja ulotek oraz plakatu dot. szkodliwości palenia
- rozdawnictwo poradnika dla kobiet w ciąży pt. „ Jak przestać palić „ do SPZOZ , Szkoły Rodzenia, do poradni K

Ogólny zasięg działań: 12 716 osób.

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowany w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy.

Celem głównym programu jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym związanym z używaniem alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Zasadnicze działania:

- promocja projektu na stronie internetowej starostwa
 - promocja projektu podczas obchodów Dni Miasta Bielsk Podlaski w Parku Miejskim oraz podczas akcji informacyjno – edukacyjnej w sklepie Kaufland
 - rozdawnictwo ulotek antynikotynowych , dot. nowych narkotyków, w Parku Miejskim podczas Obchodów Dni Bielska Podlaskiego oraz w sklepie Kaufland, do placówek opiekuńczo – wychowawczych , zakładów opieki zdrowotnej
 - przeprowadzono badania ankietowe w szpitalu na oddziale ginekologiczno – położniczym wśród położnic
 - wysłanie oferty dot. programu edukacyjnego „ARS” czyli jak dbać o miłość do dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych
 - dystrybucja filmu edukacyjnego „Wieczne dziecko. Co to jest Fast?” do SPZOZ – oddział ginekologiczno – położniczy i Szkoły Rodzenia
- Adresaci - społeczność lokalna - 2805 osób

Wojewódzki program „Moje dziecko idzie do szkoły”:

Celem głównym jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia. Grupa docelowa dzieci w wieku 5-6 lat. Przeprowadzono naradę z dyrektorem szkoły w Łubinie Kościelnym oraz pracownikami pionu Higieny Dzieci i Młodzieży, Epidemiologii, Higieny Żywności, Żywienia i PU PSSE w Bielsku Podlaskim, w celu przeprowadzenia szkolenia rodzicom . Przeprowadzono szkolenie rodzicom w szkole podstawowej nt .prawidłowego wychowania zdrowotnego dziecka. Prelekcja rodzicom i nauczycielom nt prawidłowej postawy ucznia. Emisja filmu pt. „Zapobieganie skrzywieniu kręgosłupa u dzieci w wieku szkolnym”. Pogadanka rodzicom dzieci pt. chrońmy dzieci przed dopalaczami , nt. żywienia dziecka w

wieku przedszkolnym oraz nt. grypy, wszawicy, świerzbu. Dystrybucja materiałów oświatowych dot. szkodliwości palenia, ulotki dot. dopalaczy. – Zasięgiem objęto 234 dzieci.

Program profilaktyki chorób odkleszczowych boreliozy i kleszczowego zapalenia opon mózgowych i mózgu „Kleszcz Mały czy Duży nic Dobrego nie Wróży”

Celem głównym programu jest zmniejszenie liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka. Program adresowany jest do uczniów klas II szkół gimnazjalnych. Udzielono poradnictwa szkolnym koordynatorom i realizatorom programu. Edukacja uczniów kl II gimnazjalnych w zakresie profilaktyki chorób wywołanych przez kleszcze. Zasięgiem objęto 317 uczniów.

Program „Radosny Uśmiech, Radosna Przyszłość”

Celem programu jest dostarczenie wiedzy i kształtowanie umiejętności właściwych nawyków zdrowotnych i higienicznych dotyczących higieny jamy ustnej. Edukacja na temat profilaktyki próchnicy zębów skierowana do uczniów klas II szkół podstawowych i ich rodziców. Udzielono poradnictwa szkolnym koordynatorom/realizatorom programu. Program realizowało 14 szkół podstawowych. Przeprowadzono 2 wizytacje realizacji programu w szkołach. Ogólna liczba adresatów 519 (277 uczniów kl. II i 242 rodziców)

„Profilaktyka HIV/AIDS”.

Udział w ogólnopolskich kampaniach medialnych, organizacja działań w Światowym Dniu Walki z HIV/AIDS dotyczących profilaktyki HIV/AIDS i propagujących wykonywanie testu w kierunku nosicielstwa wirusa

- zorganizowanie etapu powiatowego Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS skierowanej do uczniów szkół gimnazjalnych
- dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, podmiotów leczniczych, ośrodków wypoczynku letniego oraz dla społeczności lokalnej
- prowadzenie działalności informacyjno – edukacyjnej w środkach masowego przekazu
- wyemitowanie w telewizji kablowej informacji o Światowym Dniu Walki z AIDS oraz czerwonej kokardki – symbolu solidarności z osobami żyjącymi z HIV/AIDS, ich rodzinami i przyjaciółmi
- umieszczenie na stronie internetowej Starostwa czerwonej kokardki – symbolu solidarności z osobami żyjącymi z HIV/AIDS, ich rodzinami i przyjaciółmi oraz informacji nt. Światowego Dnia AIDS
- informacja do szkół ponadgimnazjalnych o „Międzynarodowym Dniu Pamięci o Zmarłym na AIDS”
- udział II LO z DNJB w Bielsku Podlaskim w Wojewódzkim w konkursie „Mat-wygrywa, Miłość, Akceptacja, Tolerancja”

Profilaktyka zakażeń pokarmowych i zatruc grzybami

Działania prowadzone w zakresie interwencji nieprogramowych „Bezpieczny wypoczynek – akcja zimowa, akcja letnia”. „Podstawowe zasady bezpiecznego grzybobrania”, umieszczono na stronie starostwa. Zorganizowano wystawę materiałów w siedzibie PSSE, przesłano materiały edukacyjne do pomiotów leczniczych. Przeprowadzono szkolenie pracowników PSSE nt. „Bezpieczne grzybobranie”

Inne przedsięwzięcia.

- Zebranie danych na temat aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w powiecie bielskim.
- Przeprowadzenie badań ankietowych „Zachowania zdrowotne kobiet w ciąży” i wprowadzenie do systemu elektronicznego.
- Udostępnianie pomocy dydaktycznych placówkom podległym PSSE w Bielsku Podlaskim.
- Zorganizowanie, z pracownikiem Sekcji Epidemiologii PSSE w Bielsku Podlaskim, punktu informacyjnego w ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień.

- Umieszczenie informacji o w/w punkcie na stronie internetowej starostwa powiatowego.
- Przekazanie do jednostek samorządowych informacji nt. szkodliwego działania metanolu na organizm człowieka w celu rozpowszechnienia informacji wśród mieszkańców.
- Dystrybucja ulotki pt. „Uwaga metanol zabija” oraz Zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego do samorządów, zakładów mechaniki pojazdowej.
- Przekazanie informacji pt. „Zasady bezpieczeństwa podczas upałów „ oraz profilaktyki nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV uczestnikom wypoczynku letniego.
- Przekazanie do zakładów opieki zdrowotnej broszur nt. promocji zdrowia psychicznego.
- Dystrybucja plakatów w placówkach opieki zdrowotnej dot. antybiotyków
- Opracowanie i przekazanie kierunków pracy na rok 2013 w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia do jednostek nadzorowanych przez PSSE.
- Wystawianie zaświadczeń, potwierdzeń, podziękowań osobom aktywnie współpracującym z PSSE w Bielsku Podlaskim.
- Narada z pedagogiem szkolnym w sprawie wzięcia udziału w konkursie „Mat-wygrywa, Miłość, Akceptacja, Tolerancja”.
- Dystrybucja materiałów dot. dopalaczy (ulotki) do szkół, do placówek wypoczynku letniego i zimowego.
- Przekazanie kierownikom wypoczynku letniego filmu pt. „Stop dopalaczom”.
- Emisja w telewizji kablowej filmu pt. „Stop Dopalaczom”.
- Profilaktyka grypy – pogadanka uczestnikom wypoczynku zimowego oraz dystrybucja materiałów (ulotki, plakaty) do szkół, zakładów opieki zdrowotnej, do placówek wypoczynku zimowego, na dworcu PKS, w sklepie Arhelan, do gabinetu masażu i gabinetu stomatologicznego w Orli.
- Umieszczenie informacji nt. profilaktyki grypy na stronie internetowej starostwa.

Podsumowanie.

W 2013 roku kontynuowano działania uwzględniając współczesne, środowiskowe podejście w opracowywaniu i wdrażaniu programów interwencyjnych w dziedzinie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej. Istotą tego podejścia jest współudział w realizacji zadań wielu osób i instytucji także nie związanych z ochroną zdrowia. Wdrażając i realizując kolejne programy i interwencje nieprogramowe prowadzono współpracę z lokalnymi instytucjami w celu podniesienia jakości, skuteczności i zwiększenia zasięgu działań.

Placówki nauczania i wychowania prowadzą prozdrowotną edukację dzieci i młodzieży. Odbywa się ona poprzez realizację ścieżek edukacyjnych, nauczanie zintegrowane, akcje i imprezy prozdrowotne integrujące całe środowisko szkolne i rodziców. Zagadnienia z zakresu wychowania zdrowotnego są ujmowane szczegółowo w programach profilaktycznych i wychowawczych opracowywanych przez wszystkie placówki.

W placówkach opieki zdrowotnej zadania prozdrowotne realizowane są poprzez zapobieganie i profilaktykę chorób podczas rutynowej pracy lekarzy i pielęgniarek (rozmowy uświadamiające, instruktaże, pokazy, rozdawnictwo, formy wizualne). Każda placówka realizuje działania wynikające z jej specyfiki i potrzeb, a także z aktualnych zagadnień epidemiologicznych powiatu i sytuacji ogólnokrajowej.

W powiecie bielskim realizowane były kolejne edycje oraz wdrażane nowe programy edukacyjne koordynowane przez Powiatową Stację Sanitarno –Epidemiologiczną.

X. WNIOSKI

1. Nadal największy problem epidemiczny naszego powiatu stanowią choroby odkleszczowe - **borelioza i wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze**. Powiat bielski, obok hajnowskiego, jest terenem endemicznym dla tych chorób. W stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano wprawdzie spadek zachorowań na **boreliozę**, ale współczynnik zapadalności w powiecie bielskim jest wciąż najwyższy w województwie podlaskim i wynosi **210,3 na 100 tys** (w roku 2012-201,4 w roku 2011- 230,90) przy współczynniku w województwie podlaskim wynoszącym 99,8.
2. Zachorowalność na **kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)** utrzymuje się od 3 lat zbliżonym poziomie, z tendencją spadkową. W roku 2013 zarejestrowano tylko jeden przypadek tego schorzenia.
3. Sytuacja epidemiczna **zachorowań na krztusiec, różyczkę i świnkę** w powiecie bielskim jest korzystna. Notuje się sukcesywny spadek zachorowań na powyższe jednostki chorobowe. Od 2007 roku rejestruje się od 2 do 6 zachorowań rocznie na świnkę. W roku sprawozdawczym zarejestrowano tylko 2 przypadki tej choroby, co dało współczynnik 3,4 przy wojewódzkim 5,6. Natomiast rokiem epidemicznym zachorowań na różyczkę dla powiatu bielskiego był rok 2008, w którym zarejestrowano 233 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 392,9. Kolejne lata przyniosły dość gwałtowny spadek zachorowań. W roku 2011 zarejestrowano tylko 5 zachorowań na różyczkę, co dało współczynnik 8,6 (współczynnik zapadalności w województwie podlaskim 7,6 na 100 tys.), w roku 2012 już tylko 4 zachorowania (współczynnik 6,9 na 100 tys., przy współczynniku wojewódzkim 6,2 na 100 tys.). W roku sprawozdawczym zarejestrowano 5 przypadków, co dało współczynnik zapadalności 8,6 zach. na 100 tys. mieszkańców przy współczynniku wojewódzkim 52,3. Spadek zachorowań to nie tylko odzwierciedlenie właściwości epidemicznych choroby, ale też skutek działań profilaktycznych. Populacja osób uodpornionych przeciwko różyczce i śwince systematycznie rośnie.
4. Sytuacja epidemiologiczna **salmonelli**, w stosunku do roku poprzedniego uległa znacznemu pogorszeniu. Współczynnik zapadalności na salmonellozy w woj. podlaskim w 2012r. wyniósł 33,5 i był wyższy niż w naszym powiecie (25,8). W roku 2013 współczynnik zapadalności wzrósł do **65,5**, przy współczynniku wojewódzkim wynoszącym 25,1 zachorowań na 100 tys. mieszkańców. Zgłoszone do PSSE w Bielsku Podlaskim przypadki zatruc stanowiły przede wszystkim pojedyncze zachorowania w ogniskach domowych. Zarejestrowano również jedno

zatrucie zbiorowe, do którego doszło podczas przyjęcia weselnego odbywającego się w lokalu gastronomicznym. Obserwuje się stosunkowo dużo zachorowań wśród dzieci.

5. Wykonawstwo szczepień w powiecie bielskim w 2012 r, w porównaniu z rokiem 2011, kształtowało się na podobnym poziomie i wynosiło ok.90% w zależności od rodzaju szczepienia i grupy wiekowej. Takie wyniki traktuje się jako zadowalające i zgodne z obowiązującym przepisami prawnymi. Obserwuje się zainteresowanie szczepionkami wysokoskojarzonymi, finansowanymi przez rodziców. Wśród dzieci urodzonych w 2011 roku taką szczepionką zaszczepiono 28,6%, zaś wśród dzieci urodzonych w 2012 - 39,4% podlegającej do uodpornienia populacji (analiza przeprowadzona w kwietniu 2013r.). Zainteresowanie innymi szczepionkami zalecanymi, finansowanymi przez rodziców nie jest duże, chociaż obserwuje się niewielki wzrost zainteresowania tymi szczepieniami.
6. Stan sanitarno – techniczny placówek służby zdrowia na terenie powiatu bielskiego ulega sukcesywnej poprawie.
7. W 2013r nie kwestionowano próbek wody pobieranych w ramach monitoringu wody. Prowadzone jest jedynie postępowanie administracyjne na poprawę stanu sanitarno-technicznego budynku hydroforni na ujęciu wodociągu Rajsk wł. Gmina Bielsk Podlaski, z przedłużonym terminem wykonania decyzji do 30.09.2014r
8. Jak wynika z danych zebranych od właścicieli wodociągów, ogólna liczba ludności korzystającej z wody o kontrolowanej jakości, wynosi – 57,807tys. Liczba ludności korzystającej z wody o niekwestionowanej jakości - 57,807 tys. (100%).
9. Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych obiektów użyteczności publicznej w 2013 roku utrzymywał się na podobnym poziomie jak w 2011 i 2012 i oceniony był jako dobry.
10. Z analizy danych dotyczących oceny stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia, w oparciu o kryteria ujęte w „Arkuszu oceny stanu sanitarnego” wynika, że maleje odsetek obiektów, które oceniono jako niespełniające wymagań obowiązującego prawa żywnościowego. **W roku 2013, podobnie jak 2012 wszystkie zakłady zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami.** Natomiast 2011 jako niezgodny z wymaganiami oceniono 1 obiekt , co stanowi 0,24% skontrolowanych, w roku 2010 również – 1 obiekt (0,24%), w 2009r. – 3 obiekty (0,71%);

11. Jakość zdrowotna środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie działalności PPIS w Bielsku Podlaskim ulega poprawie. W 2013 r, na 143 pobrane próbki, w ramach realizowania powiatowego planu próbkobrania, zakwestionowano tylko 1 próbkę co stanowi **0,7%**, podczas gdy w 2012 r zakwestionowano 4 próbki żywności, co stanowiło **2,4% pobranych i zbadanych próbek.**
12. W porównaniu do 2012r. zwiększyła się liczba zakładów z 132 do 141 posiadających wdrożone procedury systemu HACCP.
13. W porównaniu do roku poprzedniego, wyżywienie dzieci, młodzieży i pensjonariuszy domów opieki utrzymywało się na podobnym poziomie. Dokonana ocena jakości żywienia pensjonariuszy w domach opieki społecznej, młodzieży w internacie oraz w stołówkach szkolnych wskazała na nieprawidłowy udział energii pochodzącej z tłuszczu i na zbyt małą ilość produktów zawierających: wapń, żelazo, witaminę C.
14. Występujące nieprawidłowości w jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego wskazują na konieczność kontynuowania działań edukacyjnych kierowanych do osób odpowiedzialnych za prawidłowe, racjonalne planowanie żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.
15. W porównaniu do 2012 roku zwiększyła się liczba zakładów, w których stwierdzono przekroczenie najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych (2013r - 4 zakłady, 2012r. -1 zakład).
16. W kontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 5519 pracowników (w 2012r.- 5176) w tym: w narażeniu na czynniki szkodliwe i uciążliwe pracowało 4094 osób (w 2012r.- 3170),
17. W 2013 roku PPIS wydał 9 decyzji stwierdzających chorobę zawodową – boreliozę u rolników. W 2012r stwierdzono 4 przypadki chorób zawodowych (borelioza –3 przypadki u rolników, kleszczowe zapalenie mózgu – 1 u rolnika) wśród zgłaszanych. W porównaniu do 2010r, w

którym stwierdzono 16 przypadków chorób zawodowych i 2011r gdzie uznano 11 przypadków, nastąpił spadek ilości zgłaszanych i stwierdzanych chorób zawodowych.

18. Z roku na rok obserwuje się poprawę stanu sanitarno – technicznego placówek oświatowo – wychowawczych.
19. Nastąpiła poprawa warunków utrzymania higieny osobistej we wszystkich szkołach poprzez doprowadzenie wody ciepłej do mycia rąk w sanitariatach.
20. Nadal problem stanowi niedostateczna liczba typowych sal gimnastycznych w szkołach z dostosowanym zapleczem sanitarnym a w placówkach , które posiadają infrastrukturę do prowadzenia zajęć sportowych i czynne natryski, uczniowie sporadycznie korzystają z możliwości umycia się po zajęciach, co jest spowodowane faktem umieszczania zajęć wf w planie lekcyjnym pomiędzy innymi przedmiotami, a także tym, że przerwa 5-cio minutowa jest niewystarczająca do skorzystania z pryszniców .
21. Nieznacznie zwiększyła się liczba uczniów korzystających z różnych form dożywiania w szkołach. Z dożywiania korzysta ok.52,25% uczniów (w 2012r 48,84 % ,2011r- 46%). Jest to nadal zbyt mała liczba, zważywszy na fakt przebywania dzieci w szkole 7 -8 godzin dziennie.
22. W wyniku oceny rozkładów zajęć lekcyjnych stwierdzono, że w wielu przypadkach nie zostały uwzględnione zasady higieny pracy umysłowej w zakresie wypoczynku między lekcjami, stwierdzono występowanie przerw 5- cio minutowych.
23. Z oceny stanu sanitarnego szkół wynika, że w większości szkół nie były przeprowadzane pomiary natężenia sztucznego w pomieszczeniach.
24. W 2013 roku wszystkie placówki udokumentowały dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii. Przedstawiono do wglądu certyfikaty i atesty nowo zakupionych mebli i sprzętu sportowego.
25. Nadal istnieje problem wszawicy wśród dzieci i młodzieży szkolnej zarówno na wsi jak i w mieście.

26. Zwiększyła się różnorodność podejmowanych działań profilaktycznych w ramach realizacji interwencji programowych i nieprogramowych.:

- Interwencje programowe i nieprogramowe realizowano zgodnie z zamierzeniami i planem pracy PIS w Bielsku Podlaskim.
- Do współpracy pozyskano placówki oświatowo – wychowawcze, placówki kulturalno-oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, instytucje samorządowe i pozarządowe, jednostki administracyjne, mass media.

Opracowała: Kierownik Oddziału Nadzoru |Marzenna Perzyna